

# СТАРМАЛИ

ГОДИНА VII.

„Стармали“ излази трипут месечно. Годишња цена 4 ф. — погодниша 2 ф. — на 3 месеца 1 ф. За Србију и друге крајеве 10. — 5. — 2½ динара. — Власник и одговорни уредник Змај-Јован Јовановић; главни сарадник Абуказем. Издаје штампарија А. Пајевића у Новом Саду. — Рукописи се пиљу уреднику (Dr. J. Jovanović, Wien IX, Porcellangasse, 56.) — Претплата и све што се тиче администрације, штампарији А. Пајевића у Новом Саду.

Никола је пао  
Опет једна новост,  
А смрди јој траг.  
Мумија се враћа  
У свој саркофаг.

Кад би се брига веселити знала,  
Вијо би се усклик, скоро не би стао,  
Гора би гори дозивала мигом:  
„Никола је пао!“

Кад би се патњи отворила уста,  
Да може вигнут' само једно јао!  
У тај би уздах увиле се речи:  
„Никола је пао!“

Када би се когод стидом наших рана  
Немуштим збором разговарат' знао,  
Чуо би много, ал прво би било:  
„Никола је пао!“

Грбови кад би смејати се знали,  
Пре нег што би рекли, шта је коме жао  
Из црне земље избило б' смејање:  
„Никола је пао!“

Кад би се наду, полумртвом наду  
Мелемом каквим нови живот дао,  
Као камен с груди клизле би му речи:  
„Никола је пао!“

Кад би се сина краљ с висине своје,  
Одкудај срца српског слушат' стао,  
Миллон пута чуо б' шапат исти:  
„Никола је пао!“

Мумија се враћа  
У свој саркофаг.  
Новост би била лена —  
Ал јој смрди траг. . . .

Дорћолац.

## Шетња по Новом Саду CLXXIII.

Време је заиста пролетње и већ се и први пролетњи цветак указао. А какав је тај први пролетњи цветак? Висибабa. Ето ти га ви'ш! Висибабa! Већ бабе морају свуда бити прве! Баба и пролеће! За што није ружа прво цвеће? Или бар бела лала, или лепа Ката, или попина капица, босиљак, каранфил и т. д. Ружа би нам значила, да ће нам година бити пуна љубави и мириса; лала изгледа на ворму чаше, те би могла значити, да ће се текуће година много са чашама имати посла; лепа Ката би значила доста сватова; попина капица би нас сећала, да ће бити доста плаћања парохијала; босиљак би нас опомињао, да се за свећење водице плаћа 2 ф. ; каранфил дивно мирише, па би нам улевао наде, да ће се и новосадски такозвани рузмарински сокак већ једанпут очистити од оног ђубрета и оних зелених бара и олука и т. д. А шта нам може висибабa наговештавати и пророковати?! Ко је ожењен тај има своју бабу и код куће, а ко није ожењен, тај се за бабе баш неће много ни отимати. Уз висибабу излази у ово доба године још један првен цветак, што се зове бабино уво. Оба су сакривена испод снега и старогa лишћа, те изгледа, као да су се скрили и нешто прислушкују — јер бабино уво је навикнуто на прислушкивање, ал' паравно неће оне то никоме казати, што су чуле, него ће сачувати као тајну.

Ал кад је већ о цвећу и о пролећу разговор, онда се нећемо удаљавати од те теме и остаћемо при ствари, као посланик Мате Ивић на хрватском сабору, који кад почне говорити о индemitету а он заврши са распуштањем сабора. Цвеће и пролеће врло су лепе и нужне ствари, јер да није цвећа, шта би се нашим песницима „рајмовало“ са „срећа“, а да није пролећа, кад би се онда футошки жандари на вашару потукли? Да није цвећа, шта би онда наше вредне госпођице заборавиле заливати? А да није пролећа, кад би онда пијани регрути лупа-

ли ноћу пендере по Новом Саду? Да није цвећа на свету, шта би пекарски момци за шешир задевали кад продају перече? А да није пролећа, кад би онда поврвели босански фратори у Нови Сад да просе? Да није цвећа, зар би онда књига „Говор цвећа“ могла доживети петнаест издања? А да нема пролећа, кад би онда наше госпође почеле штудирати о томе, у коју ће илицу, на лето да иду? Да нема цвећа, не би било ни листа, а да нема никаквог листа, шта би онда српска читајућа публика на вересију добивала? А да није пролећа, кад би онда у Србији батине и вешала цветала? Да није цвећа, од чега би се онда пукети правили и на вересију куповали на глумицама поклањали? А да није пролећа и пролетњег сунца, ко би онда испред новосадских школа снег почистио?

Из овога свега види се, да је цвеће и пролеће врло нужно и да ми без тога двога управо рећи не би могли ни живети или бар весели бити, као год на пример, што не би могли живети и весели бити без калуђера и мађарских новина, јер калуђери су оличено јело и вино, а мађарске су новине сушта вода, а без јела и без воде — заиста не би могли живети, као што и без вина не би могли весели бити.

Па сад, кад смо дакле на прагу, да почнемо живети и веселити се, сад т. ј. хоће скорим да почне пролеће и да цвета цвеће. Веселе то инаугуријају мученици (јер о мученицима почиње пролеће), па с тога сам ја одмах, чим сам читао како у Србији преки суд убија људе, одмах видео, да ће нам Никола Христић скорим донети пролеће, јер Зајечарски мученици то

су нам весело нагостили. Само ваља г. Никола Христић да зна, да се у пролеће све креће и подиже из земље, да се почиње прах дизати, цела природа се буди, све устаје, кука и мотика имају посла и сувише, грање се са врхова креше и сече доле, да би стабло бујније напредовало.

Сретно!

Аб.

## У Ш Т И П Ц И.

§. „Видело“ јавља пуно радости, да је за скупштину изабрано „Чистих напредњака 70“. Ал молићемо, господо Виделовци, да нам јавите, колико вас свега „напредњака“ има, па да одузевши ових 70 „чистих напредњака“, прорачунамо колико вас има „нечистих“.

+ Ал' бога вам, господо Виделовци, кад сте ви тако чисти и златни, зашто су ваши капови забранили све опозиционе листове? Та ови су листови били ваше огледало, у којима се ваша чистоћа и сјајност огледала.

⊙ Један Новосађанин продаје на лицитацији свој салаш, да би могао намирити све „добровољне прилоге“, што их има сваки дан да издаје на „Беседе“, „светковине“, „изложбе“ и балове код „шварцпинтера“.

⊗ Тиса вели, да он не види према себи опозицију, која би била способна за владу. Путуј ти само, игумане, не брини се за манастир!

## ПОДЛИСТАК

### Царичина заповест

Говор је о Катарини, царици руској. Она је умела много да заповеда. Њене су заповести биле каткад веома чудновате, каткад и округне, свирепе, много пута веома генијалне — према променљивом расположењу њеном. Она је била генијална жена, али и ванредно ђудљива, нарочито у доцнијим годинама свога живота. А сада да пређемо на један догађај, који истина нема важности по развиће руске државе, али је у веродостојним хроникама забележен и таман је згодан за подлистак „Стармалов“.

У Петрограду је живео један Француз по имену Етијен Жирардет, а посао му је био: испуњавање животиња. А пошто тај занат није баш добро ишао, то је он поред њега продавао и бунде и разна крзна.

Једаред стадоше пред његовом кућицом сјајне крлице, из њих изађе Платон Зубов, млад, леп човек, главни управитељ артиљерије и царичин први коморник.

Стари Француз клањао се до земље пред тако великим господином, — наравно гологлав.

— Жирардете, — рече му Зубов — чуо сам да је твоја давнашња жеља, да стечеш титулу дворскога испуњавања животиња.

— То ми је свакидашња, јутрења и вечерња молитва, — одговори старац. Мој занат слабо пролази, али само

кад би се рашчуло да се високи двор за њ интересује, то би моме занату таки жива полета дало.

— До тебе стоји, па да ти се жеља испуни.

Жирардет није смео да верује изгледу на таку срећу.

До мене то стоји, милостиви господине?! — промуца он.

— Само до тебе. Изврши наруџбину царичину, па ти не гине титула „дворски.“

— А шта изволева наручити Њено Величанство код њенога најниоизнијег слуге?

— Треба да испуниш . . .

— Испунићу, господине, што год ми заповедите, исе, то, тицу, ма какву зверку, ма какву животињу.

— Али то није животиња.

— Него?

— Него је човек.

— Човека да испуним?! — пренерази се Француз, — милостиви господине, ви се само шалите.

— Нема ту никакве шале. Царичина је наредба сасвим јасна. Но, дакле примаш ли се?

Старац је неколико тренутака крљао прсте, мислио се, али није знао шта да одговори. Но напоследак ипак запита.

— Па где је тај мртавац, кога ваља да испуним?

— Кога ваља да испуниш, није мртавац, него је жив човек, и то тако здрав, како само може бити.

На те речи стари Француз у мало што не паде у несвест.

— Живога човека да испуним . . . ја, муцаше он —

□ „Видело“ се заузима, да се београдске улице калдрмишу каменитим коцкама. „Видело“ је доста штошта метнуло на коцку, па ето сад хоће и ва-рош Београд.

× Можда би се ове зиме и сазвао био карловачки сабор, да није саграђена жељезница, што сад свезује Карловце са целим светом, те је олакшана комуникација. Да није тога, сазвали би ови сабор о Јованској међави, да не може нико доћи.

☞ Боже мој, од како су прекинуте седнице карловачког сабора после наименовања Германова сагради се жељезница од Пеште до Земуна, ископаше се и озидаше два тунела, подиже се голема гвоздена ћуприја на Дунаву и седнице се још не настављају! Можда ће још требати да се ископа тунел од Карловаца до Пеште испод земље, да се поруши и са земљом савни град Варадин и да се сви Срби претворе у Мађаре, па ће се тек онда карловачки сабор, и то у Пешти сазвати!

+ Друштво св. Јеролима шаље бискупу Штросмајеру на дар једну почасну бургију, којом ће у Босни за католицизам бургијати.

☝ Кажу Штросмајер бискуп, али Герман бискуп за нас! Шта нас је само онај безуспешни сабор коштао!

— У загребачком листу „Српски Забавник“ ме-

али за бога овда би тога несретника морали најпре живота лишити.

То се мене ништа не тиче. Ево, па читај царичино писмо, које сам јутрос добио.

Жирардет узме у дркћуће руке писмо и прочита ово: „Драги Зубов! Хоћу да се кукаван Сутерланд испуни. Вама дајем палог, настојте да то што пре буде.

Катарина.

— Зар то није јасно? — рече Зубов.

— И сувише јасно. Самуило Сутерланд, банкар милионар — говораше Францус пола на глас, — али колико сам ја чуо, тај је човек био у милости царичиној.

— То сад није наш посао, да даље распитујемо. Прочитао си наредбу царичину. Јеси ли вољан да је извршиш?

Жирардет је сажимао раменима и превијао се као прв.

— Даклем то је баш царичина заповест! — О! о! —

— Сутерланд је крупан, снажан човек, — продужи

Зубов — па чиме мислиш да га испуниш?

— Дуваном и памуком.

— А хоће ли то бити трајан посао, да се неће брзо укварити?

— Кад га ја испуним, неће се укварити ни за сто година.

— Е, па онда да се пожуримо, јер царица може постати нестрпељива.

— Али банкар је још жив.

— Па наравски. Треба да га најпре добро разгледаш

ђу решачима загонетака налазимо и имена неких саборских посланика. Наравно, они сад пеимајући на сабору шта да решавају, пустили су се у решавање других ствари.

§. У „Нов. Беогр. Дневнику“ у списку умрлих стоји за једнога покојника, да је умрло од — морбуса. (То је заиста чудновато, да когод може и од морбуса умрети! „Морбус“ значи „болест“ и ништа више).

△ Чим се отворила жељезница у Србији, ја сам одмах знао, да ће сад когод путовати. И где заиста, прво је Никола Христић — отпутовао! Само штета што није преко границе Турцима у госте отпутовао, јер њима треба тако енергичних људи!

Аб.

### Да не би њега...

После буне пођу браћа из куће у кућу, не би ли који што своје познао. Тако дођу и у једну сиромашку кућу. Један од тих загледача опази подобар комад сланине некако и склони под кабаницу. Тек што обиђоше једну две куће, трчи за њима онај сиромашак, и рече, да нико други није однео сланину већ они. Овамо онамо уђе у траг општењени, итужи онога. Осуде му одма батине. Колико је добио, не зна само вели да не дође један велики господар, зло би прошао ал тај на бога чим дође рече онима што мазаше: *ki-csit hátráb üzsd jobban.* (мало натраг, удри боље!).

док је у животу, тако ћеш тек моћи после дати му положај, који је њему обичан био. Тако ће се сачувати потпуна сличност и природност, то ће тек да прави ефекта.

— Али, господине милостиви, ја сам човек стар; — уздахну Жирардет и заиста, он поче стрепити, бледити и хладним се звојем топити.

— Малодушност, сама малодушност! — говораше Зубов — Буди човек! А преко свега не заборави да је то царичина заповест.

Царичина заповест. Е, на то се већ није могло ништа више приметити.

Самуило Сутерланд дошао је у Петроград као деловођа једне енглеске банке, која је имала своју подружницу (филијал) у престоници руској. Он се уз то и о разним спекулацијама бавио и за не пуних 30 година дотерао је дотле, да је постао најмоћнијим банкарем, чије је услуге и сама царица Катарина чешће потребовала. Руска госпоштина, која је полако своје имање продавала (а Сутерланд их је куповао) мрзили су тога Енглеца, али су га се бојали, јер је његова реч имала важности у царичином двору.

Он је једног дана гледао кроз прозор своје палате, кад се на једаред задиви, видевши да су му палату опколили полицајци на коњима и пешице. Није имао времена да ту загонетку решава, јер у тај исти мах уђе к њему Релијев начеоник полиције па изражујући своје најискреније сажаљење, јави му да су његова кућа и његова особа



**Ђира.** Даклем Никола Христић одлази.

**Спира.** Е па сретан нам пут!

**Ђира.** Ваљда си хтео рећи: сретан м у пут.

**Спира.** Не, не, знам ја шта говорим. Сретан п а м пут. Да бог да тај пут сретно у земљу утоуо, да се не би могао никад више вратити.

**Ђира.** Али он је дошао путем „Виделовог“ министарства, а тај се пут на ново оправља.

**Спира.** Ти сад тумачи како хоћеш. Ја што рекох, рекох.

**Ђира.** Знаш ли ти Спиро, да се салвет не каже сплвет.

**Спира.** Да како?

**Ђира.** По књишки и правилно каже се С е р в и ј е т.

**Спира.** Сервијет?! — Аха, за то ли су она пуста господа мислила, да се салветом у С р б и ј и може чинити што се хоће.

### Чудно питање још чуднији одговор.

**А.** У колико су лопови паметнији од неких доктора?

**Б.** У толико, што они кад од кога пођу, увек знају шта му фали, — а то доктори баш увек незнају.

вљени под строг надзор а то све да бива по највишој наредби.

— Али за што?

— То не знам. Таку је наредбу јутрос издала царица своје првом коморнику, Зубову.

— Да се није открила каква завера против које личне сигурности?

— Не знам.

— Али молим вас, реците ми, је ли се догодило што год, чиме би могао ту наредбу растумачити.

— Не знам.

Банкар брижно гладио своје чело и чешкао се за увом.

— Али доручковати ваљда смем — запита поверљиво.

— То вам није забрањено.

Банкар зазвони и после минут-два донесоше слуге ејајан доручак. Он позове и начеоника полиције да с њиме доручкује, чему се овај радо одазове; слатко је гутао лепе залогоје и заливао их изврским банкеровам вином. Али Сутерланд данас баш није био при апетиту. Једнако је премешљао о царичиној заповести.

Наједаред зачуше где су колица дозвјрала пред кућом. Обојица скочише к прозору. Из каруца изиђе први коморник Зубов а за њим француз Жирардет.

— Ко је онај старац? — запитаће банкар.

— Ја га ни сам добро не познајем, али то ће бити Жирардет, који се бави испуњивањем животиња.

— Каква ли посла тај може имати код мене!

### Још нешто за негдашњи нов речник.

Довратак. — Крогн. Шлајфна. Поша.

На димак. — Шунка. Кобаснице,

Крајцара. — Министар.

Стихар. — Шилер. Гете Јакшић.

Чирак. — Мали чир.

Бравар. — Трговац са свињама.

Парница. — Dampfmühle.

Мољац. } — Калуђер.

Простац. }

Принос. — Бркови.

Судница. — Кујна.

Левча. — Човек, који отаче вино.

Сапуница. — Свастика.

Презиме. — Јесен.

Чамац. — Робијаш.

Празник. — Учитељев џеп.

Комадара. — Тестера.

М. М. П.

### Преводи са латинског.

Magnitudo doli. — Макни ту додолу.

Cujus ipse juris princeps. — Кују и псе; јуриш приче!

Nomina stultorum ubique jaesent locorum. — Но, Мина, ти у тогу уби све, ја ћу у локви.

Rauci sunt mali. — Пауци су мали.

Idem pro idem. — Идем да се циоћем.

М. М. П.

Отворише се врата и у собу ступи Зубов, са свим озбиљно и званично, а за њиме в ло смешно, зубима цвокоћући стари Жарардет.

— Господине Сутерланду — рече Зубов молећим гласом — мени је врло жао, што баш морам ја да извршим једну царичину заповест, која је жалосна и страшна. Не могу да поњам шта сте ви то могли тако скривити, и тиме дати повода царици да тако што нареди.

— Ја скривио, — ја!?

— Мора бити да сте што скривили, иначе не би дошли до тога.

— А до чега је дошло? Да нисам изгнан из земље?

— Камо среће да је то!

— Или ће ми се можда имаће запленити?

— И то би се лако дало поднети.

— Свемогући боже! Да ме нећете у Сибирију оправити.

— Хе, мој господине, људи у Сибирији живе доста прилично; онанде се може човек временом и вратити —

— Та ваљда тек нећете. . . .

Даље није могао да говори, сам се ухвати оберучке за врат.

Зубов је ћутао.

— Њено Величанство хоће да ми главу посечете, — тако поче кукавац да виче и нариче. Али шта сам ја то скривио, ја, ја, кога је царица још ономад тако милостиво одликовала, шта сам ја скривио?



**Бука.** Каква ти је то нова књига у руди, Шуко?

**Шука.** Најновија „Српска читанка“ за ниже гимназије.

**Бука.** Па што машеш главом читајући.

**Шука.** Чудим се, где су стрпали у њу и Радичевићеву песму

„Рапе“, те деца из ниже гимназије читају у својој читанци н. пр. и ово:

„Године су нагариле  
Мрком дете наусницом  
И слабачко осилиле  
Снажним плећем и мишицом.  
Ал је дивно парастао  
К'о да ниче у борику,  
И девојче још нашао  
Белу вилу у облику.  
Он је грли млађан жарко  
Он је стиска уза себе:  
Мила моја, сунце жарко  
Благо мени поред тебе!

И т. д. (стр. 48). па шта мислиш, ако се које дете нађе да запита професора: „Молим господине, а шта је то „девојче“, бела вила у облику, и како се то „грли и стиска уза себе“?“

**Бука.** Е па данас нема више деце. Међутим кад то међу у читанку за ниже гимназисте, онда ће ваљда у читанци за више гимназије доћи одломци из „Нане“ од Емила Золе и поједине епизде из Пол де Кокових романа.

**Шука.** Ал осим тога, по моме мњењу, гиксера, морамо ипак истини у хатар признати, да је та „чи-

— То не знам. Само то знам, да вам се глава неће сећи. Царица хоће да ви останете у једном комаду.

— Та то је тек страшно! По томе дакле хоћете да ме на колац набијете.

— Нисте погодили. Њ. Величанство наредило је, да се ви испуните. И ево за то сам и довео господара Жи-рардета, који се о томе послу бави.

— Мене да испуни?

— Тако је! Дуваном и памуком. То је најновији начин, и г. Жирардет стоји добар да ће се тако ваша кожа најмање сто година одржати у целокупности.

— Господине, та ви се само шалите.

— Камо среће! Али ево, па читајте сами царичину заповест.

Банкар прими писмо у своје руке, које су ситно дрх-тале. Тако је, — рече — заповест је са свим кратка и јасна. „Хоћу да се кукаван Сутерланд испуни.“ Рукопис је царичин. Банкар га је добро познавао. „Кукаван Сутерланд!“ — заиста је кукаван и прекукаван.

— Али, кад већ морам умрети, зашто на овај начин?

— Не знам. Царица има без сумње важних разлога зато. По свој прилици хоће да са вашом пуначком целокупношћу украси одаје своје зимске палате. Можда то није казна, него милост, да вам се за ваше многе услуге подигне споменик какав до сада још никоме није подигнут. То је заиста оригиналан начин овековечења.

— Не, не, то не може бити — хукаше Сутерланд.

танка“ иначе врло добро и вешто уређена, па зато је опет ваља увести у наше гимназије. **Аб.**

## П у с л и ц е.

Да ми је знати хоће ли се Гарашанин et. Comp. и сада звати на предњаци, и сада кад су се натраг вратили.

Стара „Преса“ даје сведоштво Николи Кристићу, да је његова влада била кратка али — али делателна. — То ће ући и у историју, само са малом штампарском погрешком; у место: „делателна“, стоји „делателна“.

Ја знам за што се Стојан Новаковић није вратио на министарство осв, — хоћу рећи просвете. То је само за то, јер су сви попови и учитељи, који не читају „Видело“ сло-мљени и протерани, па ту сад нема више терена за његово просветољубије.

А знате ли шта је са Чедом? Њега или су спалили на жртву јавноме мњењу, — или хоћеду да докажу да и без њега може бити дефицита.

Што се тиче дефицита, то је у Србији чудна биљка. По њеној величини суди се тамо ваљаност министарства. Виделовци су за три године свега у миру владања оставили дуга 12 милијона, за то су постали тако необходимо потребни. А Ристић је за толико година и после два ра-та оставио само 4 милиона дуга. Није дакле чудо, што га „Видело“ назива непријатељем отаџбине.

Или је на њено Величанство наишла грозница, врућца, или сам ја помео памећу. То не може бити истина.

— Ја потпуно схваћам ваше узбуђење — говораше Зубов мирно ипак вас морам опоменути да се о Њ. Величанству пристојније изражујете. Њене заповести нису за то, да их ко критикује, него зато да им се лепо пови-нујемо.

— Дајте ми бар један дан времена, да се приберем.

— Не могу. Заповест гласи, да се то „што пре“ изврши.

— Допустите ми само да одем пред царицу, да пад-нем на колена, да је запитам —

— Ала, ала, човече, немојте да се губи време! А друго, ви се добро сећате, да сам и ја од вас искао мало рока, кад се оно продавало моје добро, које сте ви купи-ли. А ви ме не саслушасте.

Ове су речи сивуле као зрачак наде у бескрајно о-чајање Сутерландово.

— Видим — рече — сад увиђам да сам вам се он-да љуто огрешно. Ја сам требао да вам повратим ваше добро по ону цену, којом сам га купио. Али то још није касно. Ако хоћете, ја ћу још данас написати исправу, и то ће добро тако бити опет ваше.

— Е па лепо. Кад сте тако добри, ја то примам, и за то вам допуштам, пре него што се изврши царичина заповест, да можете к Њој отићи и милост замолити.

Банкару паде велики камен са душе.

WWW.UNILIB.R  
У  
Н  
И  
В  
Е  
Р  
З  
И  
Т  
Е  
Т  
С  
К  
А  
Б  
И  
Б  
Л  
И  
О  
Т  
Е  
К  
А

У Паризу имају сад неке новине, које се не штампале него се говоре. И о томе се прича као о неком чуду. (У Београду има таквих новина више.)

Ђацима српске новосадске гкмназије сад су забранили читати „Заставу.“ Но то је само зато, да се српска гимназија разликује од мађарске, у којој нема те забране.

Овај исти судач у Пешти, што је невину жену задржао по године у апсу, зове се А п а т и. — Ја држим да је њега родила давно код нас позната а п а т и ја према захтевима правде. Није дакле вајде само сина казнита, него би требало прочерупати мајку, која таке синке рађа.

Пишу нам из Карловаца да сад Њ. Наименованост ни ноћу не скида црвен појас са себе. Боји се да ће пући од једа, што не зна ко ли се то крије под називом „Стари саборлија.“

Из Енглеске јављају да сад тамо по фабрикама мишеви послују као раденици. Сигурно је какав Енглец био у нар. архиви у Карловци, па је ту моду оданде пренео у свој завичај.

### И з ш к о л е.

(Истинито).

**Учитељ.** Децо, запамтите, да се торба каже мађарски „т а ш к а“ (táska).

(Сутра дан).

**Учитељ.** Но, Перице, како се зове мађарски торба?  
**Перица.** Зове се . . . зове се . . . в а љ у ш а к.

— Сад сам спасен! — шапуташе он — Сад хајдемо к царици.

\* \* \*

Царица Катарина била је у свом двору, у друштву херцегини Дашковљеве, Шарториске и других, кад јој јавише да је дошао банкар Сутерланд и да моли хитно да га царица таки прими.

— Шта ли је то тако хитно староме плеснивом новцоберу, кад нас тако у невреме узнемирује — рећи ће царица и даде знак да га пусте урутра.

Са Сутерландом уђе и Зубов и Жирардег. Сутерланд паде пред царицом на колена вапијући: „Милост, светла круно, милост!“

— Шта ти је, драги Сутерланде — запита Катарина зачуђена, — за кога то тражиш милости?

— За себе, светла круно, за себе.

— Ја те не разумем.

— Ваше је Величанство издало страшну заповест његовом господству. . .

— Зубову?

— Заповест, да. . .

— Да га испунимо, — прихвати Зубов — ево највишег писма којим ми се то у дужност ставља.

Царица погледа своје писмо, таки га позна и — прене у смеј.

— Тебе да испуне, драги Сутерланду? Тебе?! А зар ти ниси и без тога доста пун. Не, то нећемо чинити. Ми

### Тајна из подрума

„Дете, децо, узмите овај бокал па га наточите до полак вином, али да нисте више усули“ рече отац својим синовима. Они одоше, али како је у подруму доста мрачно било, успу и преко мере. Шта ће сад? Старији као паметнији, брзо се досети и предложи, да сувишак отпију. Док су могли, они су пијуцкали; кад даље није ишло, пођу на поље и ако је још било више од полак. Отац узме бокал па им рече: „Шта сте толико радили, па — где — још сте и више донели, него што сам вам рекао“. „Е, колико би тек било, да нисмо отпили!“ извињаваше се најмлађи међу њима.



### Ох, грозна, судбино!

На прозору свом стоји  
Слушатељ права млади,  
Танане брке глади,  
Лепом се надом слади.

Сећа се прошле ноћи  
И оног сјајног бала,  
Сећа се како ј' дивна  
Лепојка она мала:

се на против надамо дочекати од тебе још доста услуга. Него, да ти се разјасни ствар. Сећаш ли се да си ми лане поклатио једног лепог белог капова, које сам псето ја врло волела. За спомен да сам га од тебе добила, ја сам то псето звала твојим именом: Сутерландом. Али „кукавни Сутерланд“ није могао да издржи нашу климу и јуче је мањкао. Њега се дакле типала моја заповест која је гласила да се Сутерланд испуни.

Банкар је душом одахнуо. Осети се као да је на ново рођен. Није имао довољно речи да благодарност своју изрази, — само је стајао и сузе отирао, — сузе радости.

Сад се неспоразумљење разјаснило. Зубов се окрену Банкару и пришапу му: Мило ми је што се овако завршило. Али ви ваљда остајете при речи, јер као што видите, у мојој је власти било да царичину заповест без одлагања извршим.

Банкар махну главом у повлад.

— А ти старче — рече Зубов Жирардету — ти нећеш свој занат на живим људима вршити. Али за то ћеш добити давно жељену титулу: дворски испуњач животиња.

Он је то и добио и кад је то добио, држао је да је он најсретнији човек у целој Русији. Но ипак је био неко и од њега још сретнији, а то је био Самујило Сутерланд, кога у мало што не испунише дуваном и памуком, а који се из те опасности тако сретно извукао.

Сећа се како ј' слатко  
У кругу њеном дисат',  
И како му је шапћућ,  
Обрела скоро писат'.

Он чека, гледа, чека,  
Ал не види се нико —  
Ох, писмоношо драги,  
Та где си за толико ?

Најдared ето неко. . .  
Писмоноша се јави;  
И он је писмо стек'о,  
Подиђоше га мрави.

Куверту брзо кида  
И писмо љуби жарко,  
Ал у тај исти часак  
Смрче му с' сунце јарко.

То писмо — у ком мишља  
Да с' љубав пера лаћа —  
То беше опомена  
Од његова кројача.

Г—н

### Само га је збунила

Неки професор науни електричну батерију и рече својим слушаоцима: „Видите, господе, ова је батерија тако јака, да би највећег вола збунила, а човека би убила: кад би јој се примакао.“ То говорећи дође он случајно мало ближе него што би смео; батерија се отвори и обори професора на земљу. Ђаци му таки прискоче у помоћ, али он се и сам подиже, протрља очи и рече: „Хвала богу, само ме је збунила!“

### Ништа није без узрока.

- А. На што ли је — ако знаш,  
Дангубицком екипаж?  
Било суво, било блато,  
Он се увек возат' мора —
- Б. Он се воза само за то,  
Да не сретне кредитора.

### Извештај

#### о гласању за награду

До сада су ова г. г. гласали и овако:

Васо Јакшић у Дервенти: „Киселе паприке“ и „Мајсторија козе пасе“.

Илија Станковић у Земуну: „En gros“ и „У мамурлуку“.

Стев. Паланачки у Сомбору: „Мајсторија козе пасе“ и „Салашарска љубав“.

Алекса Будисављевић у Осеку: „Мајсторија козе пасе“ и „Зашто се није оженио“.

Браћа Јовановић у Земуну. „Један дан из ђачк. живота“ и „En gros“.

Стев. Миловановић у Н. Саду: „En gros“ и „Мајсторија козе пасе“.

Јов. Шрам у Фаркашдину: „Мајсторија козе пасе“ и „У мамурлуку“.

Ђорђе Јовановић у Пожуну: „Под прозором“ и „У мамурлуку“.

Илија Билбија у Купресу: „Неколико листи из мога пилићарског живота“, „У мамурлуку“ и „Мајсторија козе пасе“.

Наранча Бањанин у Шкарама: „Неколико листи из мога пил. живота.“ и „Под прозором“.

Јов. Шешкић у Шиклошу: „Под прозором“ и „Један дан из ђачк. живота“.

Паја М. Бикар у Сомбору: „Један дан из ђачк. живота“ и „Накаљаније на вашару“

Д. Поповић у Карловцу: „Мајсторија козе пасе“.

Косара Попадић у Мерану: „Две руже“ и „Мајсторија козе пасе“.

Ђока Л. Поповић у Темишвару: „Мајсторија козе пасе“ и „Како сам ја писао тестаменат“.

Још има десетак дана рока за шаљање гласова. Седмога ов. месеца закључићемо гласање и у 5 броју објавићемо резултат.

Уредништво.

### Одговори уредништва.

Ариљцу. Послатом песмом одланули сте јаду свом и општем. Ако баш ова ваша песма и не изађе у „Стармалом“, у томе ће смислу бити друго што, колико за добро нађемо.

Мати Незнановићу. Ако је и полак истина што вам је искушеник причао о намастиру Б . . . . , саблазно је и пресаблазно. Састав ваш у овој форми не можемо штампати, али ћемо прибележити и запамтити, што смо овом приликом дознали, — биће прилике кад ће се моћи по нешто употребити.

„Залуд мука“. То је наслов ваше хумореске, — а исто нека вам буде и одговор.



доноси у своме другом броју за 1884. ове чланке: 1. Палата у Монреалу, (са сликом). 2. Бранкове смрзнуте ручице, — приповетка од Браца Мите. (Свршетак). 3. Пето и псето, (песма са сликом), од О. 4. Крсно име у Срба, од Радојнице. 5. Решења рачунских питања. 6. Овејана зрна. 7. Тетино несретно житије, (песма са 6 слика). 8. Физичке вештине, (са 2 слике). 9. Чавка. (по К. Русу,) од М—тин. 10. Два говора о св. Сави у школској дворани у Земуну 14. јан. 1884. Написао А. Кузмановић, учитељ IV. разреда. 11. Разполије. 12. Даштања. 13. Чика Јовина пошта.

Рукописи и све што се тиче уредништва, шаље

Још се могу добити сви бројеви „Стармалог“ од почетка до данас.

се на адресу: Dr. Jov. Jovanović Wien, IX. Porcellangasse Nr 56. — „НЕВЕН“ чика Јовин лист, излази двапут месечно на читавом табаку Цена је за Аустро-Угарску на читаву годину 4 ф., на пола године 2 ф. За Србију и Црну гору и остале крајеве 10 динара или 5 ф. у банкама на читаву годину, односно 5 динара или 2 фор. 50 новч. на пола године, и шиље се на адресу: **Штампариие А. ПАЈЕВИЋА у Н. Саду.**

### Нове књиге.

Послате уредништу на приказ.

**Брачна правила.** Поуке младожењама, невестама и младим женама, како треба у брачном животу да се владају. По Книгеу. Издање српске књижевне браће М. Поповића у Новоме Саду. 1884. Цена је 20 новч.

**Зборник позоришних дела свеска шеснаеста.** Еј људи, што се не жените или под папучом. шаљива игра у четир чина. По немачком од Јулија Розена за српску позоришницу прерадио Бранко М. Јовановић. Издање српске књижевне браће М. Поповића. У Новом Саду. Цена је 50 новчића.

## ПОЗИВ НА ПРЕТПЛАТУ ДРАШКОВ РАБОШ ПОЛИТИЧКИ САТИРИЧНО-КРИТИЧНИ ЛИСТ.

Мој „Рабош“ новом годином улази у ону што долази, а излази из оне што пролази. У овој пригоди све новине цијелога свијета обичавају крупнијем словима, по обичају, изразити жељу, да стара пријатељства још старија остану а и наду да нови пријатељи не изостану.

Обичај је, не да се порећи, корен кога ничија сила још није могла да ишчупа; — у обичајима смо ми Срби кроз големе муке и невоље с паса на пас пренијели наше најсветије аманете. Ко да се отме обичају? Прије ће нестати села но у селу адета.

Дакле.....

Награ три мјесеца ја сам поводио мој „Рабош“, и могу рећи да сам кроз то кратко вријеме биљежио без укора и без фале.

Без укора, то јест, ја не бих могао рећи него читатељи, ако их је воља, а без фале могао бих заправо додати ја.

„Рабош“ при рођењу није имао ни примаље ни бабице, ни кумова ни прикумака — родио се инокостан, го, једин у јединог оца. Он се дакле неможе надати — а неби кад би и могао — од никуда ни од ма буд кога ни бијелу колачу ни руменој јабуци. Поводио сам га по народној жељи. уњ биљежим по потреби народној, а биљежићу по народној вољи. Док буде народне воље, биће и „Рабоша“. нестане ли ње, а ја ћу „Рабошем“ за појас.

Ја нијесам Mathieu de la Drôme, али ме је искуство научило, да времена нијесу најповољнија. Нијесам ни Dr. Germeo<sup>1)</sup> но ипак по искуству могао бих рећи, да закон природе по свуда влада: mors tua vita mea. — Мукло неко непријатељство, црно као најтамнија поноћ, понамјестило ми је посвуда замке. Мукло је и за то га се морам чувати, јер народ вели: испод мукла и два вука. А ко да ме очува? Срби. Ко има уши нек чује.

×

„Драшков Рабош“ излазиће одсад као и досад сваког првог и трећег понедељника у мјесецу.

Годишња му је цијена:

За Аустро-угарску, Босну и Херцеговину	ф. 2 —
За Црну Гору и Србију	„ 2 40
За све остале земље	„ 3 —

На по године размјерно.

<sup>1)</sup> Гласовити натуралиста „Католичке Далмације“.

Претплата из Аустро — угарске, Босне и Херцеговине нек се шаље поштанском у путницом власнику „Рабоша у Сплет. Претплату за Црну Гору прима госп. Вуко Вулетић на Цетињу.

Покажули се стари пријатељи точнији но досад, а нови пријавели се бројнији, те будели „Рабош“ могао нужнијем трошковима доскочити, ја ћу настојат да он бољи и лепши постане. Прекинули мјера, ето „Рабоша“ повећана. И ја и моја момчадија радимо из саме љубави напрама српству, радимо драге воље неби ли позлили нечију вољу..... лакому. — Све што народ нама, ми ћемо народу до пребјене паре.

Сплет 18 (30) Децембра 1883.

Драшко



## „ОРАО“ ВЕЛИКИ ИЛУСТРОВАНИ КАЛЕНДАР за 1884.

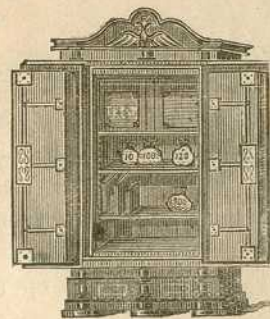
ЈОШ СЕ МОЖЕ ДОБИТИ  
У ШТАМПАРИЈИ А. ПАЈЕВИЋА У НОВОМЕ САДУ.

### ОГЛАСИ.

## КАСЕ

по најновијој американској системи  
сигурне од ватре и харе  
из фабрике

ФЕЛИКСА БЛАЖИЧЕКА  
У БЕЧУ



у солидности и каквоћи израде не уступају ни једној до сада познатој фабрици а у цени су знатно јефтиније. — Нарудбине прима и одправља госп. Ђорђе Миличевић, трговац у Бечу, Lazenhof код кога се могу мустре видити и цене сазнати.

1—33